

vina, ki tvori naš edini izvoz, pa jako boleha na prsih, in bati se je, da z ozirom na to, da so naši gozdje postali precej redki, kmalu izdihne svojo zlato dušo. In kaj potem?

Groš do groša ven in nobeden groš več notri, to je jako prijazna bodočnost, ki se razgrinja pred nami. Res, lepi časi nas čakajo. Če bomo mirno gledali, da nam Bog uzame, kar nam je dal in če bomo, kakor dozdej, sedeli na svojih možganih ter druge pustili misliti za nas.

Ne v Ameriko! bral in čul sem že mnogokrat. Kam pa naj bi šli in kaj naj bi storili oni, ki nimajo več doma kruha in zaslužka, tega ne pove nobena praksa naših modrijanov.

Vsaki pameten človek je gotovo mnenja, da bi bilo za nas bolje, ko bi se porabile domače sile doma in ne pošiljale v tujino pomnoževati tuji kapital. Idejalno lepo bi bilo za nas, ko bi žilave roke našega ljudstva imele dela doma. Toda razmere po nekod na Slovenskem so postale take že zdaj, da moramo biti veseli, da je še Amerika da svetu, kjer se, če tudi s trdom in trpljenjem, preživi en del našega ljudstva. — Naš narod je sicer vajen trpljenja, a on tudi rad živi in veseli svojega življenja in radi tega rad trpi za svoj život.

Če tudi se vedno kliče: ne v Ameriko, vendar je ravno Amerika pripomogla, da se je rešil marsikateri slovenski kmetič tlačega dolga ter s tem tudi telesnega in moralnega pogina.

Naš narod ljubi svojo domovino, kar se vidi iz tega, da se malokdo za vselej preseli v tujino in da se vsakdo, ki je zapustil domovino, skuša vrniti domov. In ravno iz ljubezni do domovine bi bil naš narod zadovoljen, ko bi imel doma črnega kruha namesti belega v tujini. Pri nas pa že v obče kruha primanjkuje in postalo bode še veliko slabje v tem oziru. Če bi naš narod čutil, da je še kaj za med zobe, dejal bi sam: ne v Ameriko, toda stvari stoje nasprotno in radi tega mora v Ameriko.

Nikdo ni in tudi ne more biti vesel, da naše domače sile vedno robujejo tujstvu in radi tega je zadnji čas, da začnemo misliti, kako bi svoje sile ohranili rodu in domovini.

Kmetijstvo.

Državne trtnice.

Da zamorejo vinogradniki dobiti zanesljive vrste ameriških trt, katere rabijo za nasade novih vinogradov, napravila je država tudi pri nas na Kranjskem svoje trt-trtnice. Takih trtnic imamo sedaj na Kranjskem že šest,

Prva je bila ustanovljena leta 1884. v Kostanjevici, in meri sedaj 2 ha 37 a; druga trtnica v Drašičih pri Metliki, ustanovljena leta 1893 in meri 1 ha 29 a; tretja je v Črnomlju, ustanovljena leta 1893; četrta na Slapu

pri Vipavi, ustanovljena l. 1890, in meri 2 ha 25 a; peta je ustanovljena l. 1896 v Novem Mestu in meri 1 ha 04 a.

Ker se je pa uvidelo, da te trtnice ne zadostujejo, in ker je bila zaprta tudi francoska meja za uvažanje trt radi nevarnosti, da se lahko zanesejo k nam še razne druge trtne bolezni, posebno črna rija, ki je zelo nevarna, odločilo se je c. kr. ministerstvo za poljedelstvo, da napravi še šesto, osrednjo (centralno) trtnico, ki bode pridelavala toliko trt, kolikor jih je za oddajo v celi deželi potreba.

Ta trtnica bode napravljena na njivah g. viteza Langerja in posestnice g. Zura, omožene Osolnik, na dosno od glavne ceste pri Novem Mestu tik za Bršlinom.

Država je vzela za te trtnice 7 ha 42 a t. j. skoraj 13 oralov njiv v najem za 12 oziroma 24 let. Ves prostor je razdeljen v sedem oddelkov, je že rigolan.

Glavni del te nove osrednje trtnice, kakih 6 ha, bo uporabljen za napravo matikniaka, 1 ha pa za trtnico v ožjem pomenu besede.

Kakik 3—4000 m² nasadilo se bode s cepljenimi trtami, in sicer samo v ta namen, da se prideluje veliko zelenih in suhih cepičev plemenitih in priporočljivih vrst. Cepiči oddajali se bodo vioogradniko n brezplačno, do se pospešuje pomnožitev boljših vinskih vrst.

V matičnjaku bode odločen en del tudi za preskuševanje novih ameriških hibrid (mešanih in križanih ameriških vrst).

V matičnjaku bode posajenih kakih 25.000 maternih trt, katere bodo vsako leto dale okoli 650.000 ključev ali reznic.

Cela trtnica bode tako nasajena, da se bode lahko obdelovala s posebnim plugom in drugim uprežnim vinogradniškim orodjem.

Vseh trtnic bode imela država na Kranjskem potemtakem skupaj 16 ha 75 a, ali 29 oralov.

V prej imenovanih pet trtnicah pridelala je država leta 1899 612 300 ključev in 298.500 sajenk, toraj skupaj 910 800 trt.

Ker to število ni zadostovalo, je visoko poljedelsko ministerstvo nakupilo in na Kranjsko poslalo še 216.000 ključev in 482.400 sajenk, skupaj 698.400 trt, tako da je bilo spomladi leto 1899 v državnih trtnicah na Kranjskem v zalogi 1,609,200 trt.

Od teh je bilo vinogradnikom oddanih 458.800 ključev in 748.950 sajenk, toraj skupaj 1,207.750 trt, s katerimi se je lahko nasadilo 188 ha (327 oralov) vinogradov, toraj približno toliko, kolikor je bilo vseh starih vinogradov v občini Belacerkev (kat. občine Belacerkev, Tomažjvas in Družinskavas).

Ostale trte, katere niso bile oddane, t. j. 369.500 ključev in 31 950 sajenk, vporabilo se je v državnih trtnicah za vlaganje, saditev, cepljenje i. t. d. Poleg tega se je še pridelalo blizo 4.000 cepljenih trt, katerih polovica se je oddala, polovica pa v lastnih trtnicah porabila.

Državne trtnice v Kostanjevici, v Novem Mestu, v Drašičih, v Črnomlju in na Slapu imajo vsaka po tri oddelke.

Glavni del je matičnjak, kjer se pridelujejo reznice ali ključi raznih ameriških vrst, in sicer:

Riparia (riparija): -portalis, = velikolistnata, -Perrier (perjér), -Pailleres (pejé);

Rupestris: montikola in metalika:

Solonis, ter sledeče hibride: Aramon × Rupestris Gauzyn (gauzén) št. 1., Gamay Couderc (gamej kuderck), Hybride Millardet (ibrid mijarde) št. 101 in 108, Rupestris × Soionis i. t. d.

Drugi del je trtnica v ožjem pomenu besede, t. j. prostor, kjer se vlagajo ključi ali cepljenke, da se ukorenijo.

Tretji del je vzorni in poskuševalni vinograd, v katerem so razne domače in tuje žlahtne vrste cepljene na raznih ameriških podlagah, da se vidi, na kateri podladi naše žlahtne vrste najbolj vspevajo in rodijo.

Ob enem dajejo ti vzorni vinogradi cepiče, kakor tudi grozdje, s katerega se napravi vino za vzorno klet v Novem Mestu, kjer imajo vinogradniki potem priliko, pokušati raznovrstna vina.

Vzorni vinogradi, kakor sploh cele trtnice imajo tudi vinogradnikom služiti za vzgled, kako jim je treba lastne vinograde nasajati in obdelovati.

Želeti bi bilo, da naši vinogradniki te trtnice tudi pogostoma obiskujejo, in da se tam učijo. Marsikdo, ki misli, pa že vse ve in zna, in da se mu ni treba za nove izkušnje nič brigati, se moti; marsikaj bi lahko zvedel pri takem ogledovanju, čemur se mora pozneje sam priučiti iz slabih svojih uspehov.

Posebno bi bilo želeti, da bi občine ali kmetijske podružnice prirejale — kakor se godi v drugih deželah — skupne izlete v take nasade, kjer bi se udeležencem lahko mnogo koristnega pokazalo in razložilo.

Konečno omenimo, da so te trtnice javne, in da se je treba zglašiti samo pri delovodji dotične trtnice ali pa pri tehničnem vodji državnih vinarskih zadev na Kranjskem g. Bohuslava Skalicky-ju kateremu je izročeno glavno vodstvo vseh teh nasadov.

Novice.

— Osebne vesti. Sodni dijurnist g. Matija Sverko je imenovan kancelistom v Kobaridu; kancelist g. Josip Carli pa je premeščen iz Tolmina v Kobarid. — Poštnimi asistenti so imenovani: Poštni vežbenik g. Josip Zentrich v Ljubljane za Št. Peter na Krasu in manipulacijski dnevničarji g. Konrad Hilscher v Gorici za Mali Lošinj, g. Anton Piccinini za Trst in g. Adolf Lunaček v Ljubljani za Opatico — Zajedno je premeščen poštni asistent g. Fran Globočnik iz Št. Petra na Krasu v Trst. — G. dr. Matija Hočevnar je imenovan sekundarijem v dež. bolnici, g. dr. Weibl pa asistentom na šoli za babice. — Prefekt v Alojzjevišču g. dr. Miha Opek a je imenovan pomožnim učite-

ljem na ljubljanski realki. — Rač. revident v pravosodnem ministrstvu g. Josip Cazafura je imenovan računskim svetnikom. — Namestniški koncipist v Gradcu g. dr. Ivan Žolgar je imenovan ministerijalnim koncipistom v naučnem ministrstvu.

— Promocija. Asistent za medicinično kemijo pri prof. Hofmanu, mag. pharm. g. Ivan Lenarčič, je postal v ponedeljek dne 11. t. m. na graškem vseučilišču doktor vsega zdravilstva

— Dne 14. t. m. ob 11. uri dopoldne je bil v Rimu javen konzistorij, v katerem je izročil papež kardinalska klobuška 19. julija t. l. imenovanima kardinaloma Franciji Navi in Jakobu Missi, goriškemu nadškofu.

— Slovensko čebelarstvo bode imelo v četrtek dne 25. januarja 1900. l. svoj občni zbor v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

— Božične počitnice na ljubljanskih ljudskih šolah prično se jutri 23. decembra dopoldne ter trajajo do 2. januarja 1900 l.

— Za mestne uboge ljubljanske je darovala gospa Perdanova povodom smrti svojega soproga 200 K. Bog plati

— Župnija Velike Poljane pri Ribnici je podeljena tamošnjemu župnemu upravitelju čast gosp. Josipu Volcu.

— V Poljanah nad Škofjo Loko so dobili telegrafično postajo

— Redni občni zbor „Naše Straže“ v Ljubljani se bo vršil dne 30. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v prostorih „Slavjanske čitavnice“

— Novi zvonovi. V Samassovi tovarni je posvetil 14. t. m. presvitli knezožkof naslednje štiri zvonove: dva 216 5 in 121 5 kg za podružnico sv. Ilja, župnije Šmihel pri Volsberku na Koroškem, jednega 217 kg, za župnijo sv. Trojice v Karlovcu, in jednega 159 5 kg za kapelo sv. Helene v Ostrovancu na Hrvatskem

— Z Bleda. „Banka Slavija“ je darovala gasilnemu društvu na Bledu za uspešno omejitev požara v Zaspu 10 glid.

— Občni zbor katol. polit. slov. društva „Sloga“ v Ormožu bo v četrtek dne 28. t. m. ob 2. uri popoldan v prostorih okr. zastopa v Ormožu. Po občnem zboru vrši se takoj konstituiranje odbora.

— Tržaški rodoljubi ubogim slovenskim otrokom. Letos bodo tržaške rodoljubke in rodoljubi obdarovali okoli 500 ubogih otrok iz slovenskih otroških vrteev na Greti in v Rojanu

— Železniški vozni listi, uvedeni z ministrsko naredbo z dne 10. decembra 1892, se smejo vporabljati samo še do zadnjega decembra letos, zamenjavajo se pa brezplačno pri določenih prodajnih uradih do konca 1900. Vozni listi s kako pisano ali tiskano beležko se zamenjajo proti pristojbini 1 kr.

— »Kranjska dežela«. Spisal Josip Ciperle. Ta 94 strani obsegajoča knjiga popisuje vse zanimive kraje naše dežele na več oddelkov. Dobro došla bo ta knjiga zlasti turistom in učiteljem.

— Kako se pritiska na tržaške Slovence. Nedavno je bil v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“ koncert „Kola“. To je bilo zadnjikrat, da se je glasila slovenska pesem v tej dvorani, ker je uprava gledališča sklenila, da ne dá tudi te dvorane odslej več Slovincem, ko jim je že odpovedala gledališko dvorano, a tržaški Slovenci so si že preskrbeli drugo dvorano.

— „Matica Hrvatska“ bo svoj letošnji dragoceni književni dar v kratkem jela razpošiljati. Čas za vpisovanje poteka. Kdor res čisla bratsko slovansko književnost ter išče razvedrila v knjigi, naj ne zamudi lepe prilike! — da se je vpisal, se gotovo ne bo kesal Slovenci, bratje! pokažimo z obilnim pristopom med „Matične“ člene, da ne rišemo svojih simpatij do bratov Hrvatov le z jezikom, temveč sočustvujemo